

กรมป่าไม้พัฒนาพันธุ์ไม้สายพันธุ์ดีเพื่อเกษตรกรและชุมชน พัฒนาต่อยอดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

ป่าไม้เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของเผ่าพันธุ์มนุษย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์รู้จักนำมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนำมาใช้เป็นอาหารเพื่อบริโภคโดยตรง หรือใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น เช่น การนำมาเป็นเครื่องประดับ สร้างที่พักอาศัย หรือนำมาเป็นยารักษาโรค เมื่อมนุษย์รู้จักการใช้ประโยชน์จากไม้มากขึ้น การปรับปรุงสายพันธุ์ของไม้เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณสมบัติที่ต้องการก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ

ปัจจุบันการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ไม้เป็นกิจกรรมที่ทำกันทั้งโดยนักวิทยาศาสตร์และเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นห้องปฏิบัติการหรือในระดับไร่นา จึงเกิดแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองแก่พันธุ์ไม้ต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ให้มีคุณสมบัติดีขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการคิดค้นทดลองจนนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ไม้ และช่วยให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพเป็นไปอย่างสมดุล

กรมป่าไม้เป็นอีกหน่วยงานที่วางยุทธศาสตร์ดำเนินงานด้านการปรับปรุงพันธุ์ไม้ ให้สอดคล้องตามสถานการณ์ ความต้องการ โดยการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ อธิบดีกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กล่าวว่า การปรับปรุงพันธุ์ไม้ เป็นระบบการจัดการที่ต้องผสมผสานหลักทฤษฎีของพันธุศาสตร์และแนวทางปฏิบัติทาง และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงพันธุ์ไม้นั้นคือ การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพเนื้อไม้หรือผลผลิต และคุณภาพของสวนที่ไม่ใช่เนื้อไม้ มีความต้านทานโรคและแมลงมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น รวมถึงการให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

“กรมป่าไม้จึงได้มีการพัฒนางานวิจัยในโครงการวิจัยการคัดเลือกแม่ไม้ เพื่อการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจของเกษตรกรและชุมชน ภายใต้ชุดโครงการวิจัยพัฒนาการปลูก การจัดการและการใช้ประโยชน์ไม้สวนป่าเศรษฐกิจ สู่เกษตรกรและชุมชน ซึ่งได้มีการปลูกทดสอบสายต้นหรือแม่ไม้ในพื้นที่ของเกษตรกรในหลายท้องที่ เพื่อเป็นการสาธิตให้เกษตรกรได้รู้จักและเข้าใจ การเลือกใช้สายพันธุ์ที่เหมาะสมในพื้นที่เกษตรกรเอง และให้เกษตรกรได้

เข้าถึงความเป็นมาของการปรับปรุงพันธุ์ไม้เศรษฐกิจโตเร็วทั้งสองชนิด ได้แก่ ไม้ยูคาลิปตัส และไม้อะเคเซียมากขึ้น โดยโครงการดังกล่าวสามารถสร้างอาชีพรายได้ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชน”

นายวิฑูรย์ เหลืองวิริยะแสง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ หัวหน้างานปรับปรุงพันธุ์ไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ กล่าวว่า ใน การนำพันธุ์ไม้ป่ามาพัฒนาให้เป็นพันธุ์ไม้เพื่อการปลูกสร้างสวนป่าและนำมาใช้ประโยชน์ได้จนเป็นไม้ปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ (tree domestication) ต้องมี ขบวนการและขั้นตอนต่างๆ ซึ่งเป็นการผสมผสาน ทั้งความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับพรรณไม้ รวมทั้งนัก วิชาการที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยเชื่อมโยง ขบวนการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การศึกษาชีวภูมิศาสตร์ การกระจายพันธุ์ การออกดอกออกผล การเก็บเมล็ดพันธุ์ ที่เป็นตัวแทนของแหล่งการกระจายพันธุ์ต่างๆ ทั้ง แหล่งธรรมชาติและถิ่นกำเนิด การสร้างฐานพันธุกรรม การปรับปรุงพันธุ์ไม้เป็นวงจรมีปัญหาท้องถิ่นในการปลูกและการใช้ประโยชน์ จนถึงการนำมาใช้ ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าว จะทำให้พันธุ์ ไม้ป่าเพิ่มคุณค่าในการนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น ซึ่ง ในการคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้ เข้าสู่ขบวนการพัฒนา ต้องคำนึงถึงศักยภาพในการใช้ประโยชน์ ความ สามารถในการเติบโตได้ในสภาพท้องที่ต่างๆ ได้อย่าง หลากหลาย สามารถขยายพันธุ์ทั้งจากเมล็ด การปัก ข่าและการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อได้ดี

นอกจากนั้นกรมป่าไม้ยังได้ปรับปรุงพันธุ์ไม้ ยูคาลิปตัส เพราะเป็นพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่มีการใช้ ประโยชน์ในด้านต่างๆ ตั้งแต่เป็นไม้ใช้สอยจนถึง ไม้เพื่ออุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเยื่อ กระดาษ และไม้อัดแบบต่างๆ ซึ่งมีความต้องการ ของตลาด สำหรับไม้ยูคาลิปตัสมีการปรับปรุงพันธุ์อยู่

3 ชนิด คือ ยูคาลิปตัสคามาลดูลเลนซิส (Eucalyptus camadulensis) ยูคาลิปตัส ยูโลฟิลลา (Eucalyptus urophylla) ยูคาลิปตัสเพลลิตา (Eucalyptus pellita) ซึ่งจะนำจุดเด่นของแต่ละสายพันธุ์มาผสมพันธุ์ไม้ จนได้สายพันธุ์ที่มีคุณภาพและนำไปขอขึ้นทะเบียน พันธุ์พืชแล้วจำนวน 6 สายต้น คือ พันธุ์ ปม 2-2 พันธุ์ ปม 2-3 พันธุ์ ปม 2-4 พันธุ์ ปม 2-5 และพันธุ์ ปม 2-6 โดยมีคุณสมบัติเด่นคือ มีความต้านทานต่อ โรคแมลงได้ดี ทั้งนี้ สามารถนำยูคาลิปตัสไปปลูกร่วม

กับการทำเกษตรกรรมในรูปแบบต่างๆได้ เช่น การ ปลูกบนคันนา การปลูกแบบวนเกษตร และการปลูก แบบผสมกับชนิดอื่นๆ ได้ เป็นต้น

การปลูกป่าเศรษฐกิจจะต้องคำนึงถึงความ เหมาะสมของชนิดไม้และสายพันธุ์กับสภาพพื้นที่เป็น สำคัญเพราะอาจจะทำให้เกิดความอ่อนแอของต้นไม้ เมื่อปลูกในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ เกิดโรคและแมลงเข้าทำลายได้ง่าย การปรับปรุง พันธุ์ไม้เป็นเสมือนส่วนฐานของการปลูกป่าเศรษฐกิจ เพราะจะทำให้ หน้าที่ในการสนับสนุนสายพันธุ์ที่ใช้ใน การปลูกป่าได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผลผลิตที่มี คุณภาพและปริมาณของเนื้อไม้ที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการพัฒนาสวนป่า เศรษฐกิจของชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของ วิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

ประชาชนที่สนใจสามารถติดต่อสอบถาม หรือขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่กลุ่มงานวนวัฒนวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ หมายเลข โทรศัพท์ 0 2561 4292 ต่อ 5444.